

NARODNI DELAVEC

Izhaja v Trstu
vsak petek ob 5. pop.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Uredništvo in upravljalstvo
ul. del Lavatolo
št. 1, I.
Telefon 18-67.

Posamezne štev. se prodajajo po 6 stot.
Inserati se računajo na milimetre v širini na kolone, in sicer po 8 stot. za vsaki mm. Za več nego 10kratno objavo pa po dogovoru. Naročnina za celo leto K 4.—; za pol leta četrt leta razmerno.

Glasilo „Narodne delavske organizacije“ in „Zveze jugoslovanskih železničarjev“.

III. redni občni zbor NDO.

Tajniško poročilo se je po kratkih pripombah odobrilo soglasno, nakar je tov. Podreka podal

blagajniško poročilo.

Iz tega poročila povzemamo, da je NDO imela v prejšnjem letu 19.556,32 K dohodkov, izdatkov pa K 19.379,29, potem takem torej prebitka K 177,03. Skupnega denarnega prometa je bilo 38.935,61 K. Med dohodki vidimo med drugimi postavkami vstopnino v znesku K 638,— in članarino K 8544,—, med izdatki pa upravne stroške v skupnem znesku K 9206,28, pri čemer so že tudi vračunjene plače društvenih nameščencev in pa najemnina za društvene prostore. Uradni stroški so znašali K 525,91, za časopise se je izdalo K 130,89, za podpore K 776,40, za agitacijo K 1076,20, pri čemer pa tvorijo velik del agitacijske tiskovine in plačila za dvorano v Narodnem domu, kjer so se vršili shodi.

Izkaz premoženja izkazuje aktiv 4841,19 K in ravno toliko pasiv. Inventar se ceni 1227,21 K, knjižnica pa na 520,— K. Ako se primerja premoženje koncem preteklega leta v znesku 4666,77 s prejšnjim letom v znesku 7097,43 K, se je premoženje skrgnilo za 2430,66 K. Na inventarju se je letos odpisalo K 122,72, pri knjižnici pa K 52,—.

Skupni račun „Podpornega zaklada“ NDO izkazuje K 4497,24 dohodkov, K 4463,64 izdatkov, torej prebitka K 33,60. Prometa je bilo skupaj K 8960,88.

Med dohodki je članarina v znesku K 2164,50, darila K 88,30, veselice 800 kron; med izdatki pa izkazuje račun med drugimi K 2603,10 podpor. Ta svota je velesnačilna, ker kaže, da je NDO izplačala več podpor, kakor pa je prejela prispevkov od članstva, saj so podpore za K 438,60 višje, kakor pa vplačana članarina.

Premoženje podpornega zaklada znaša K 920,30 in se je napram prejšnjemu letu pomnožilo za K 290,24.

Skupni račun lista „Narodni Delavec“ izkazuje K 6922,27 dohodkov in 6901,56 K izdatkov, torej K 20,51 prebitka. Med dohodki pa ste svoti K 1123,39 in K 974,42 kateri je organizacija iz svoje blagajne vložila v blagajno lista. Razprodaja lista je donesla K 1408,88, naročnina K 1486,35, oglasi K 1421,— in darila ter razni dohodki pa K 514,03. Med izdatki je glavna točka tiskarna s svoto K 5094,39 in poštnina v znesku K 862,97. Ves denarni promet je znašal K 13823,63. Izkaz premoženja lista „Narodni Delavec“ izkazuje aktiv samo K 20,51, pasiv pa K 2380,91, torej K 2360,40 izgube, ki pa jo je pred vsem postaviti na račun prejšnjih let.

K blagajniškemu poročilu se je oglasil k besedi g. Bolonič, ki se je čudil, da članarina v ozirom na toliko število članstva iznaša tako nizko svoto. Pojasnil je tov. predsednik, da število članstva, kakor je navedeno v tajniškem poročilu, velja za NDO z vsemi njenimi podružnicami, do čim pa imajo podružnice svoje lastno denarno poslovanje, ki nima z denarnim poslovanjem centrali nič opraviti. Število članstva v Trstu pa iznaša nekaj nad 3000, ki pa so zlasti poteklo leto vsled že navedenih vzrokov, posebno vsled nezaposlenosti plačevali deloma zelo neredno svoje članske prispevke. Zato je tudi omenjena svota primeroma nizka.

V imenu nadzorstva poroča nato g. dr. Gregorin, da so pregledovalci računov in nadzorstvo pregledali knjige in račune in našli vse v redu, vsled česar predlaga, da se odbor v tem oziru absolutorij. Blagajniško poročilo se nato odobri in izreče absolutorij.

Nato se preide k nadaljni točki dnevnega reda,

poročilu strokovnega tajništva.

Strokovni tajnik tov. Ekar poudarja pred vsem, da je NDO v poteklem letu posvečala svojo pozornost največ strogo strokovnemu delu, reševanju stanovskih vprašanj delavstva. Zato ni bilo v poteklem letu opaziti toliko delovanja na zunanaj, kakor je to morda bilo v prejšnjih letih, pač pa več v notranjosti organizacije. Delo je bilo razdeljeno po skupinah kakor so pač zahtevale vsakočasne potrebe delavstva. Splošna, vse tržaško delavstvo zadevajoča zadeva je bila samo ena, v katero je tudi posegla NDO, namreč volitve v okrajno b. lniško blagajno, katerih se pa po storjenih pripravljanih delih ni udeležila, uvidevši, da bi bilo pod njeno častjo, ako bi se vmešavala v volitve v takih razmerah, kakor so bile tedaj v bolniški blagajni, kjer so socialni demokrati zlorablajoč svojo ugodno pozicijo gospodarjev v bolniški blagajni kvarili pravilen izid volitev z vsem mogočim terorizmom, najhujšimi nepostavnostmi itd. Zato je NDO opustila svoj namen, da bi se udeležila volitev in je prepustila socialnim demokratom, da se omažejo s svojim terorizmom in nepostavnostmi.

NDO je imela v Trstu tri krajevne skupine in sicer pri sv. Jakobu, v Rojanu in Škedenju, delavstvo pa je bilo po svojem delu porazdeljeno v skupino „Lloyd“, „Sv. Marko sv. Andrej“, „mestno plinarno“ in „prosto luko“, do čim drugod zaposleno delavstvo ni imelo svojih posebnih skupin.

Pred vsemi je treba omeniti tu skupino Lloydovega delavstva.

Ko se je lansko leto raznesel glas o opustitvi, oziroma prodaji Lloydovih ladjedelnic, kar bi pomenilo velikanski udarec za delavstvo, zaposleno v teh zavodih je NDO takoj zavzela svoje stališče k temu vprašanju. Sklical se je na dan 25. novembra 1909 velik protestni shod, na katerem je Lloydovo delavstvo najodločnejše zahtevalo, da se ohrani domačemu delavstvu zaslužek na domačih tleh. Mesec pozneje se je vršil drug shod v istem namenu. Za tedaj so te protestne akcije imele toliko uspeha, da se je zagotovilo delavstvo, da ne izgubi svojega zaslužka v nobenem slučaju. Pozneje pa se je vendar pokazalo, da ta zagovila niso bila mišljena resno, kajti gotova stvar je, da se Lloydove delavnice na dosedanjem mestu opuste prej ali slej. Zastopnikom NDO in strokovnemu tajništvu se je s strani vodstva Lloydovih ladjedelnic in tudi s strani Lloydove uprave večkrat zagotavljalo, da bo vse sedaj zaposleno delavstvo tudi v novih ladjedelnicah dobilo posla. Prišlo pa je v zadnjem času do onega nesrečnega livarskega štrajka, povzročenega po socialnih demokratih, ki je imel za posledico večje odpustitve delavstva in to z motivacijo, da vsled štrajka livarjev ni dela za drugo delavstvo in sploh, da primanjkuje dela. Glede na ta položaj se je vršilo več shodov in sestankov, na katerih je delavstvo razmatralo položaj in zavzelo svoje stališče, vršili so se razni pogovori med strokovnim tajništvom in Lloydovo upravo, ki pa niso dovedli do kaknega trajnega uspeha. Iz vsega tega je bilo razvidno, da Lloydova uprava začenja s postopno opustitvijo svojih ladjedelnic, pri čemer pa je vedno zagotavljala, da bo vse sedaj v Lloydovem arsenalu zaposleno delavstvo dobilo zaslužka v ladjedelnicah pri sv. Roku. Tako stoji stvar tudi še dandanes. Stvar strokovnega tajništva bo, da bo moralo z vso pozornostjo zasledovati nadaljnji razvoj te zadeve in da bo pravočasno ukrenilo vse potrebno, da se zagotovi Lloydove uprave uresničitjo, da delavstvo ne ostane končno na cedilu. Vsekako pa je tu treba poudarjati, da delavstvo samo ne kaže bogve kakega zanimanja za svojo bodočnost in da je nujno potrebno da delavstvo izpozna svoj resni položaj, kajti sicer bi znalo biti prepozno.

V škedenjskih plavžih je delo za organizacijo silno težavno, to pa z ozirom

na delavski material, ki se v tem zavodu silno menja in sploh nima dosti smisla za organizacijo. Je tu namreč večina delavstva, ki je izšlo iz tako slabih gmotnih razmer, večinoma Medjimurci in Bošnjaki, da je zadovoljno z najpiknejšim zaslužkom, samo da ga sploh ima. Temu delavstvu tudi ni na stalnem, dolgotrajnejšem zaposlenju. Danes je tu, jutri ga zopet ni. Zato se tudi ni obneslo posredovanje NDO v zadevi novo uvedenega delavnega reda, zaradi katerega se je vršilo več shodov in sestankov. Do čim je namreč stalno tu biva, oče delavstvo kazalo največje zanimanje za stvar, se je ostalo delavstvo držalo ob strani, oziroma v svoji malomarnosti celo zaviralo celo akcijo, zlasti v zadevi odpustnega roka. Do čim je namreč vodstvo tovarne pristalo na postavni odpovedni rok pod pogojem, da tudi delavstvo ne zapušča dela brez odpovedi, se delavstvo ni brigalo zato, temveč brez odpovedi nadalje zapuščalo delo, kar je imelo za posledico, da je tudi tovarna opustila odpovedni rok. Razmere se tudi sedaj še niso izboljšale in zato je organizacijsko delo med tem delavstvom enako težavno, kakor je bilo, in šteje organizacija slej ko prej med svojimi organiziranci večinoma le domače ali pa udomačeno delavstvo. Treba je tu pred vsem resnega izobraževalnega dela, s katerim bi se delavstvo privedlo v organizacijo in se v njem vzbudilo zanimanje za organizacijske zadeve sploh.

Najmanj posla je dala strokovnemu tajništvu nad vsemi skupinami skupina „Sv. Marka in sv. Andreja“. Bilo je tu le nekaj posredovanj v osebnih zadevah posameznih delavcev, splošno pa iz delavstva v teh zavodih ni izšla nobena zahteva širšega pomena. Skupina je sicer delovala vzorno. Seje, v katerih je bilo pomenka o razmerah v zavodu in drugih notranjih skupinskih zadevah, so se vršile redno, vse pa je kazalo, da so razmere v teh delavnicah napram drugim toliko ugodne za delavstvo, da ni bilo povoda za obširnejša posredovanja.

Veliko posla so dale strokovnemu tajništvu razmere v mestni plinarni. Vsled vzrokov, o katerih ni tu mesta, da bi se razpravljalo o njih, je NDO v mestni plinarni, kjer je pred časom vladalo veliko zanimanje zanj, izgubila skoraj popolnoma vsa tla. Strokovno tajništvo je moralo začeti skoraj popolnoma iznova, saj je NDO ob ustanovitvi strokovnega tajništva štela v mestni plinarni le še 4 redne člane. Vršila se je nato cela vrsta manjših sestankov in sej, delavstvo se je začelo zopet živo zanimati za organizacijo in tako danes lahko rečemo, da je skupina mestne plinarne danes najboljše, najzavednejše skupina NDO. Organizacijsko delo v mestni plinarni, ki je last mesta, v katerem gospodari zagrizena italijanska večina, ni lahko. Težko je priboriti slovenskemu delavcu njegove pravice, ko uprava mestne plinarne protežira na vse mogoče načine drugonarodno delavstvo, zlasti pa celo inozemce, regnikole. A vendar se je posrečilo NDO priboriti i narodnemu delavstvu ni delavstvu v plinarni sploh lepih uspehov. Vršil se je oni veliki boj proti načrtu, da bi škedenjski plavži oddajali mestni plinarni skoraj polovica vsega plina, kar ga mesto porabi. Ni bila sicer preprečitev izvedbe tega načrta, po katerem bi prišla polovica plinarniškega delavstva ob svoj zaslužek, zasluga edino le NDO, pač pa v veliki meri. Vršil se je v tej zadevi shod za shodom, sestanek za sestankom. NDO ima tu zabeležiti neprecenljiv uspeh, da je tudi drugonarodno delavstvo izpoznalo njene čiste namene in se brez pridržka priklonilo njenim korakom. Oni pogubonosni načrt je pokopan za vedno. — Velik uspeh, ki ga zna ceniti le tisti, ki pozna razmere v mestni plinarni, je dosegla NDO tudi stem, da je mestna plinarna po njenem energičnem posredovanju sprejela zopet v delo štiri odpuščene slovenske delavce, kar je bilo doslej izklju-

čeno. Organizacija se v plinarni razvija prav lepo. Je seveda še mnogo dela predno bo tu žival slovenski delavec vse pravice, ki mu gredo, a NDO si upa s smotrenim delom postopno doseči še marsikaj, zanašajoč se pri tem na odločnost in zavednost delavstva.

Živahno delovanje je končno razvijala NDO tekom celega leta med delavstvom v prosti luki. Šlo je tu pred vsem za izboljšanje gmotnih razmer delavstva. Meseca novembra lanskega leta so se vršili trije shodi, katerih posledica je bila potem da se je vložila na trgovinsko ministrstvo spomenica, v kateri so bile izražene zahteve delavstva. Začetkom meseca februarja je prišel nato nekak odgovor na omenjeno spomenico, vendar pa še neobvezen. Vršil se je shod za shodom, sestanek za sestankom, na katerih se je delavstvo obveščalo o nadaljnjih korakih, bilo je najraznovrstnejših posredovanj pri trgovinskem ministru samem, pri namestništvu in upravi javnih skladišč. Končno je vendar prišel definitiven odgovor na spomenico. Ministrstvo je ugodilo nekaterim zahtevam zlasti glede stalnega nameščanja, dopusta, stalnega dela in pokojnine. Ostale zahteve so ostale še nerešene in stvar organizacije bo, da jih dovede do ugodne rešitve. Glede posredovanja v slučajih posameznikov je treba poudarjati, da je NDO prav v prosti luki imela nebroj takih slučajev, ki so se v veliki večini rešili ugodno. Omeniti je tu tudi treba onega velikanskega boja za zaposlenje domačega delavstva novi prosti luki. Če ne drugega, je NDO tu dosegla, da se ni oddalo delo ka zadruzi, temveč da je vlada obdržala delo v svoji lastni režiji in zaposlila tudi nekaj slovenskega delavstva. Vršile so se v tej zadevi velikanske nepravilnosti s strani odločilnih činiteljev, o katerih pa se je svoječasno dovolj govorilo in pisalo, vsekako pa ostane ta točka še vedno na dnevnem redu in NDO ne bo zamudila trenutka da poseže pravočasno vmes v obrambo koristi narodnega delavstva.

Toliko torej o delu v posameznih skupinah v Trstu. Strokovno tajništvo pa je bilo večkrat pozvano tudi k podružnicam, da sodeluje pri njih v ustreznih organizacijah. Zaradi nezdruživih razmer se delo zunaj marsikje ni posrečilo, pričakovati pa je z vso gotovostjo, da organizacijsko delo zavzame vse drugačen obseg, ko se po potrditvi novih društvenih glavnih pravil izvede preorganizacija društva.

Meseca julija se je vršil izredni občni zbor NDO., na katerem se je sprejel novi organizacijski statut, ki ga je NDO. obenem s prenovljenimi pravili predložila osrednji vladi v potrjenje. Preorganizacija bi se bila potem lahko izvršila že meseca septembra, toda vlada ni potrdila novih pravil in to le vsled nekaterih paragrafov društvenih pravil, ki so bili dobesedno povzeti iz starih, po tržaškem namestništvu potrjenih pravil. Tako je bilo vse delo, ki ga je imelo strokovno tajništvo s sestavo novega organizacijskega statuta in tudi z vsemi pripravami za preorganizacijo, zastoj. Seveda se vložijo nova pravila s primernimi izpremembami v najkrajšem času zopet v potrditev in sedaj je upati, da jih bo vlada potrdila. Nato se začne nemudoma s preorganizacijo, ki tvori glavni pogoj za ves bodoči napredek NDO, saj NDO raztegne na podlagi novih pravil in novega organizacijskega statuta svoje delovanje na vse jugoslovanske dežele, zastopane v državnem zboru, kar znači zanj veliki prirastek na članstvu, na drugi strani pa zagotavlja izvedba strokovne organizacije, kakor je začetna v novem organizacijskem statutu, najuspešnejši razvoj organizacije na tem polju. Pripravljeno je vse že za to preorganizacijo, treba je edino le, da potrdi vlada pravila, in potem se takoj začne z delom, ki bo postavilo NDO na precej drugačno stališče, kakor ga je zavzemala dosedaj, ki ji pa gotovo zagotavlja boljše uspehe, kakor pa jih je mogla izkazovati doslej.

Ker je s strokovnim tajništvom v najožji zvezi tudi društveno glasilo

„Narodni Delavec“

je dodal strokovni tajnik svojemu poročilu tudi poročilo o „Narodnem Delavcu“. Poudarjal je, da se delavstvo vse premalo zanima za svoj list. Dočim slovenski delavec v Trstu kupuje danzadnevom poleg slovenskih dnevnikov tudi še „Piccolo“ in druge italijanske liste, vendar se pa za svoj lastni list briga zelo malo. Saj se dogaja, da je tuptam prodanega v Trstu komaj po 200 izvodov „Narodnega Delavca“, dasiravno bi gotovo prav vsak narodni delavec lahko utrpel na teden po 6 vin. za svoje glasilo. Iz blagajniškega poročila je razvidno, da dolguje list lepo svoto, nad 2000 K, organizaciji, organizacija je morala torej iz svoje blagajne zakladati list in to zlasti v prvih dveh letih. Resnica je, da se je odjemanje lista v zadnjem času toliko dvignilo, da bi sedaj list izhajal s svojimi lastnimi dohodki, toda tišči ga stari zaostanek. Izboljšale se bodo te razmere gotovo po preorganizaciji društva, ko se bodo pred vsem obvezale strokovne skupine na oblatno odjemanje lista, a vzlic temu je gotovo tudi sicer dolžnost ostalega članstva, da se v večji meri zanima za svoje glasilo. Ne zadostuje pa za zadovoljiv razvoj lista samo stalno odjemanje lista, temveč je treba list podpirati pred vsem tudi s stvarnimi, delavstvo in njegovo delo zadevajočimi dopisi, kar se dosedaj ni dogajalo, ali pa le v tako majhni meri, da je bila izpolnitev lista skoraj popolnoma prepuščena uredništvu samemu. Izpremembe je treba torej tudi v tem pogledu. Le ako se dasta listu ta dva predpogoja, mu je mogoče zagotoviti nadaljen razvoj. Če je torej narodnemu delavstvu na tem, da bi se uspešno razvijalo njegovo strokovno glasilo, naj se ga trdno oprime, ga redno odjema in pa tudi podpira z dopisi.

Svoje poročilo je zaključil poročevalec s pozivom na delavstvo, naj se ne da motiti po nikomur in ničemur, temveč naj se oklene organizacije in njenih institucij, ustanovljenih le njemu v korist, in naj se vedno zaupno obrača na organizacijo, ki je vedno pripravljena posvetiti vse svoje moči pravicam in koristim delavstva.

Poročilo se odobri brez pripombe.

Sledila je na to nadaljna točka dnevnega reda

volitev odbora.

Predsednik tov. dr. Mandić je pred vsem poudarjal, da so se v zadevi sestave kandidatne liste vršili sestanki zaupnikov. A na končnem volilnem sestanku se je potem sprejela kandidatna lista, kakor je na razpolago članom.

K besedi se oglasi g. Engelman, ki predlaga, naj bi se prekinil občni zbor in se preneslo nadaljevanje na poznejši čas, da bi se člani mogli natančneje dogovoriti o sestavi novega odbora, zlasti z ozirom nato, da na kandidatni listi ni oseb, ki so dosedaj vodile organizacijo. Oglasi se nato g. Jedlovsky in tudi drugi člani, ki vsi žele, da bi tov. dr. Mandić tudi še nadalje prevzel predsedstvo organizacije.

Tov. dr. Mandić izjavi nato, da nikakor ne prevzame več predsedstva, da je to njegova trdna, neomahljiva volja, delovati pa hoče slej kakor prej z vsemi svojimi razpoložljivimi močmi v prosep organizacije. Ugovarja tudi g. Engelman, da bi se prekinil občni zbor, kajti volilni sestanki so bili tako razglašeni, da se jih je mogel udeležiti vsak član. Ako komu ne ugaja kaka oseba na kandidatni listi, naj prečrta dotično ime in napiše drugo. Volitev je tajna, naj torej volilci sami odločijo.

Ker je g. Engelman nato umaknil svoj predlog, se je vršilo glasovanje. Po skoraj enournem skrutinju je tov. dr. Brnčić proglasil sledeči izid volitev:

Oddanih je bilo 187 glasov.

Za predsednika je bil izvoljen pravnik Ivan Marija Čok s 155 glasovi. Za odbornike pa so bili izvoljeni sledeči:

Odborniki: Babič Anton, delavec v teh. zavodu; Bonano Fran, uslužbenec v ladjedelnici pri sv. Marku; Jaklič Jvan, železničar; Jedlovsky Josip, odvetniški kandidat; dr. Kisovec Vekoslav, pravnik; Kodela Anton, mehanik; Kranjc Franc, asistent c. kr. javnih skladišč; Natek Anton, delovodja v tovarni „Linoleum“; Pregarc Rudolf, zidar; Sajina Josip, delavec v „Lloydovem“ arsenalu; Sosič Andrej, odvetniški kandidat; Škuln Alojz, delavec v mestni plinarni.

Za namestnike: Ferluga Ferdinand, pismonoša; Kovač Franc, uradnik pri

„Lloydovem“ registru; Mahne Josip, premikač v prosti luki; Slavec Vladislav, mehanik v „Lloydovem“ arsenalu.

Za nadzornike: Babič Josip, delavec v „Lloydovem“ arsenalu; Dr. Brnčić Fran, odvetnik; Ferluga Stefan, nadučitelj; dr. Gabršček Fran, odvetniški kandidat; dr. Gregorin Gustav, odvetnik.

Za namestnika nadzornikov: Mahorčič Ignac, volar v prosti luki; Rebec Ivan, težak c. kr. javnih skladišč.

Za pregledovalce računov: Šorn Josip, zasebni uradnik; Turk Anton st., težak; Velušček Josip, zasebni uradnik.

V razsodišče: dr. Mandić Josip, odv. kandidat; Mladovan Josip, težak; Može Peter, delovodja.

Po končani volitvi vpraša tov. predsednik izvoljene, ali sprejmejo izvolitev. K besedi se oglasi tov. Jvan Jaklič, ki se zahvali za zaupanje, ki ga mu je izkazalo članstvo z izvolitvijo, vendar pa najodločnejše odkloni sprejem odbornišva. Hoče sicer z vsemi svojimi močmi delovati v prosep članstva, a ne kot odbornik, temveč kot navaden delavec.

Enako izjavi tudi tov. Pregarc, da ne sprejme izvolitve. Isto izjavo je podal že prej g. dr. Kisovec.

Ostali izvoljeni so sprejeli svoja mesta. Ker je bila že pozna ura, skoraj polnoči, se k zadnji točki dnevnega reda „razno“ ni priglasil nihče k besedi, vsled česar je predsednik tov. dr. Mandić zaključil občni zbor z zahvalo članstvu na udeležbi. Želeč obenem novemu odboru najboljših uspehov in pozivljajoč vse narodno delavstvo k skupnemu delu za skupne koristi.

.. ZVEZA ..

JUGOSLOVANSKIH ŽELEZNIČARJEV.

Gospodarske razmere železniških uslužbencev.

O tej točki dnevnega reda je na kongresu „Lige“ poročal predsednik „Zemské Jednoty zřízencu drah“ t. Vojna. V začetku svojega poročila je obžaloval, da zaradi kratko odmerjenega časa v svojem poročilu ne more obsežnejše govoriti o vseh upravičenih zahtevah železniških uslužbencev, zadevajočih njihove gospodarske razmere, pripomnil pa je, da je organizacija izdala obsežen memorandum na železniško ministrstvo, v katerem je obsežno vse, kar dandanes tišči armado železniških uslužbencev. V nadaljnjem je na drastičen način opisal bedni položaj delavstva in nevdržljivost sedanjih nizkih plač, ki niso v nikakem razmerju z današnjo draginjo. Da je n. pr. za prožnega delavca določena temeljna dnevna mezda na 1 K 70 stotink, ni samo žalostno za delavca, temveč naravnost sramota za državo kot delodajalko.

Ako se primerja mezda delavcev pri stavbeni obrti z mezdo delavcev pri železnici, se takoj razvidi, koliko slabše so plačani železniški delavci kakor pa oni. In pri vsem tem ni danes več dana možnost delavcu c. kr. državnih železnic, da bi se otresel tega suženjskega jarma, kajti tako se je odlok c. kr. ravnateljstva v Pragi z dne 16. julija 1907, št. 90, s katerim mu je bil dovoljen vstop v postajno službo, zopet razveljavil, in delavec je obsojen v to, da ne more nikdar upati, da bi si kedaj mogel zagotoviti sebi in svoji družini lepšo, gotovejšo bodočnost.

Popolnoma zastoj so bile dosedaj vse zahteve po izdajanju češkega službenega reda, ravno tako tudi še do dandanes ni urejen delavni čas in čas odpočitka ter odškodnina za nadurno delo. Z vsa pravico zahtevamo stalno nameščenje vseh uslužbencev in to v interesu zavarovanja delavstva, kakor tudi v namenu, da se zviša interes delavstva za delodajalca temu v korist. Država mora biti vzor delodajalcem, ne sme trajno zaposlenega nameščenca zadrževati v dnarskem razmerju, temveč si ga mora kot preizkušeno moč zagotoviti in mu dati na drugi strani popolne eksistenčne pogoje. Cela vrsta nepretrgoma zaposlenih uslužbencev in delavcev čaka zastoj stalnega nameščenja in mora živeti v negotovosti.

K tem zlim pojavom pa se še priključuje nadaljno zlo: obsežno odpuščanje in menjavanje delavstva po zimi. Tu pač ne moremo drugače, kakor da ostanemo pri svoji stari zahtevi — ko že priznamo dejstvo, da po zimi ni mogoče zaposliti vsega po leti-zaposlenega delavstva — da se ne odpuščajo in izmenjavajo oni delavci, ki so bili že skozi 6 mesecev nepretrgoma zaposleni. Je res žalostno znamenje za državo, da v času, ko zasebni zavodi izganjajo cele legije nezaposlencev

z dela, še pomnožuje te vrste, namesto da bi se potrudila to zlo ublažiti, zmanjšati. Stem pa je v zvezi po novi praksi še ta posledica, da z dela odpuščeni delavec izgubi možnost doseči članstvo v provizijskem fondu, kar ima poguben vpliv na zavarovanje za starost in nesposobnost za delo.

Kar se tiče članstva v provizijskem fondu, je pravično, da bi se ne odpovedalo delavcu, ki je bil zaposlen celo leto, in da bi se mu priznale enake pravice kakor defenitivnemu osebu, četudi bi se morali zato primerno zvišati prispevki v provizijski sklad.

Za prožne delavce rokodelce zahtevamo, da bi se postavili v enak položaj, v kakršnem so delavci v delavnicah in za vse delavstvo zahtevamo uniformo kot varstvo proti neugodnemu vremenu.

Te pojave je treba označiti kot naravnost nezdrave in nadalje nevdržljive. Za kurilniško delavstvo zahtevamo 54 urno delamo dobo v tednu in popoldansko delo v soboto naj se plača kot delo čez uro.

Kar zadeva uslužbenca z ozirom na v zadnjem času izdano avtomatiko, moramo vnovič in vnovič zahtevati odstranjenje velike krivice, katera se je zgodila starim uslužbencem, na katere se pri ureditvi plač niso prav nič ozirali in so jih — veterane okriljenega kolesa — molče prezrili. Za nje zahtevamo izredno napredovanje.

Pred vsem pa moramo protestirati proti odloku c. kr. železniškega ministrstva dne 31. oktobra 1907, št. 55.099/13, s katerim je omejen prehod uslužbencev v višjo kategorijo uslužbencev ali poduradnikov.

Zakaj bi moralo biti zabranjeno zmožnemu, inteligentnemu uslužbencu, ki je pokazal s celo vrsto let svoje zveste, zanesljive službe svoje sposobnost, da zavzame višje mesto, da bi položivši izpit tudi teoretično izkazal svojo usposobljenost, da bi mogel doseči potem zase in za svojo družino lepši in boljši položaj? Zakaj bi se morala ubijati v zmožnem, sposobnem človeku častitljivost, ki gre za tako plemenitim ciljem, zakaj bi mu moralo biti ognjušeno, kar ga povišuje in ga dela plemenitega in vnetega živitelja rodbine?

Socialnodemokratska zavijanja.

V svojem „Železničarju“ z dne 15. oktobra so se socialni demokrati zopet pokazali v vsej svoji brezmejni hinavščini. Saj je vendar znano, kako nesramno so hoteli kvariti in tudi kvarili uspeh pasivne resistance pri južni železnici, a sedaj, ko imamo uspehe pasivne resistance pred seboj, ko vemo, kaj smo zahtevali in kaj smo dosegli, sedaj pridejo socialnodemokratski krumirji in vpijejo po svojem „Železničarju“, da je vse to njihov uspeh — mi bi rekli — njihovega krumirstva. Pišejo namreč, da je „njihova“ strokovna organizacija imela že pred 20. septembrom zagotovilo, da se bo zahtevam delavstva ugodilo in je k temu zagotovilu 20. sept. še nekaj pridobila.

Ali ni to naravnost škandalozno izprevrčanje in zavijanje resnice. Tisti ljudje, ki so nasprotovali v pasivni resistenci stoječim železniškim uslužbencem na vse mogoče načine, ki so zahrbtno spletkarili pri ravnateljstvu južne železnice, ti ljudje so se sedaj kratkomalo polastili uspehov, ki jih je dosegla pasivna resistance. O, seveda saj jim verjamemo, da so potem, ko je stopilo drugo, nesocialnodemokratsko uslužbenstvo s svojimi zahtevami na dan, prav pridno beračili okrog ravnateljstva, naj bi se ugodilo kakim njihovim zahtevam, češ da bi potem mogli tudi izkazati kak uspeh. No, morda je ravnateljstvo res ugodilo kakim njihovim prošnjam, ki se je strinjalo z zahtevami v pasivni resistenci stoječih organizacij, ker je bilo itak pripravljeno ugoditi enaki zahtevi koaliranih organizacij, in za to skledo leče že drugim namenjenih zboljšanj so potem socialnodemokratski Judeži izdali koristi železničarstva ter obljubili generalnemu ravnateljstvu, da bodo z vsemi svojimi močmi delali proti pasivni resistenci. Na tak izdajalski način so ti patentirani krumirji prišli do svojih, drugim ukradenih „uspehov“, s katerimi se sedaj bahajo.

Pa poglejmo nekoliko natančneje, kako je s temi „njihovimi“ uspehi.

„Železničar“ navaja kot prvi tak uspeh nove določbe v zadevi dopustov.

Med drugimi zahtevami koaliranih organizacij je bila tudi zahteva v zadevi delavskih dopustov, in prav Z. J. Ž. je bila tista, ki je prav posebej zahtevala ureditev tega vprašanja. In uredilo se je

res tako, kakor smo stvar že objavili v našem listu.

Nadaljna „zasluga“ socialnodemokratskih zahrbtnožev je tudi „posmrtna četrt“ za delavce.

Imenitno! Bil je pa predsednik Z. J. Ž. tov. Hochmüller, ki je pred vsemi stavil to delavsko zahtevo upravi južne železnice in prav edino posredovan u Z. J. Ž. se imajo zahvaliti delavci, da bodo doslej njihovi zaostali dobivali posmrtno četrt.

Radovedni smo tudi, zakaj „Železničar“ tako previdno molči še o nadaljnjih socialnodemokratskih „uspehih“, zlasti n. pr. o onem ki je za tržaško železniško delavstvo največjega pomena. Ali mu vendar zavijanje in laž ne more tako gladko izpod peresa, da bi si prilastil še ta uspeh pasivne resistance, oziroma posredovanja Z. J. Ž.

Za prožne delavce v Trstu je Z. J. Ž. zahtevala zvišanje minimalne dnevne plače od K 270 na K 330. Uprava južne železnice sicer ni ugodila v polni meri tej zahtevi, vendar pa je zvišala minimalno plačo prožnih delavcev v Trstu od K 270 na K 330, torej za 30 stotink, kar pomenja gotovo precejšnje zboljšanje.

In da enkrat za vselej zamašimo usta rdečim tatovom tujih uspehov, naj naredimo zahteve koaliranih organizacij v zadevi železniških delavcev in uslužbencev, kar jih še nismo.

Evo jih:

Uvedba mezdne avtomatike z zvišanjem dnevne mezde za 20 st. vsako leto. Splošno zvišanje dnevne mezde za 10 vinarjev.

Stalno nameščenje delavcev naj se izvršuje strogo po službeni starosti.

Proviziorno in stalno nameščenje delavci naj dobe v roke mezdne oziroma delavno pogodbo po predlaganem vzorcu.

Subakordantom, ki so že tri leta zaposleni pri južni železnici, se mora dovoliti vstop v penzijski inštitut enako drugim delavcem.

Uslužbencem se dovoli, da sami smejo določiti, koliko let od on h, ki so jih odslužili pred svojim 35. letom starosti, hočejo doplačati v provizijski inštitut.

Ureditev službenega turnusa na progi po normah državnih železnic z najobsejnejšo uporabo 12–24 urnega načina (12 ur službe, 24 ur odpočitka).

Dijete, potnine in premestnine se morajo sporazumno s personalno komisijo urediti do 1. novembra.

Uvedba tantjem v kurilnicah in delavnicah po predlogih personalne komisije.

Dovolitev prostih dnevor med tednom namesto ob nedeljah, kakor to želi uslužbenec sam.

Priznanje 6 K pavšala za prvo nabavo pisalnih potrebščin.

Vsi z dekretom in letno plačo nameščeni uslužbenci se morajo zenačiti z definitivnimi nameščenici, kolikor se to še ni zgodilo.

Pavšal za uniformo naj se zviša na visokost pavšala c. kr. državnih železnic.

Pri ravnateljstvu naj se nameščajo le taki uslužbenci, ki so že 10 let službovali na progi. Izjeme naj veljajo le za sinove uslužbencev, ki po izreku železniškega zdravnik niso zmožni za prožno službo.

Za vse kategorije se zahteva skrajšanje nošnje uniforme. Za vse poduradnike naj se uvede službena bluza, plašč za dež, poletna uniforma in kratek kožuh. Pisarniški ekspedijenti naj se ne silijo, da bi nosili uniformo, temveč naj se jim prizna rutum. Nenaščenici zapisovalci vozov naj dobe uniforme. Čas nošnje naj se skrajša za blužo na eno leto, za suknjo na dve leti.

Skladiščnim paznikom naj se skrajša proviziorna čakalna doba.

Pri imenovanju prostornih mojstrov se je treba ozirati na najstarejšo nadpremičako.

Začetna dnevna mezda pisarjev bodi 3 K; po dveh letih službe se imenujejo za pisarniške pomočnike z začetno plačo 1100 K in pripadajočo stanarino neglede na njihovo vojaško službovanje.

Cele vrste zahtev, nanašajočih se na poduradnike in podobne kategorije ne navajamo. Iz vsa tega pa je razvidno, koliko upravičenih zahtev je stavila koalicija, in koliko je tudi potem res dosegla. Navedli tu nismo seveda onega, kar smo že prej obsejnejše navedli kot doseženo.

Sedaj pa vprašamo železniško delavstvo in uslužbenstvo: ali je še mogoče verjeti ali zaupati kaj ljudem, ki se vzpričo tako jasnega krumirstva, kakor so ga uganjali socialni demokrati ob priliki pasivne resistance pri južni železnici, še drž-

nejo na tak nesramen način izkrivljati resnico in naravnost krasti uspehe, katere so dosegli njihovi nasprotniki s svojim odločnim nastopom. Da, res, večje nesramnosti si pač ni mogoče misliti, kakor da se kdo, ki je z vsemi svojimi močmi nasprotoval, da bi se kaj doseglo, potem še baba, da je on dosegel, kar se je doseglo.

Radovedni smo le še, koliko naših uspehov si bodo še prilastili ti zavijati po 1. novembru, ko pride odgovor na dosedaj še nerešene zahteve koalicije, za katere pa je ravnateljstvo obljubilo, da odgovori nanje do 1. novembra.

Toda naj bo dovolj o tej gnusni socialnodemokratski gonji za delavci in uslužbenci južne železnice, ki jih hočejo s takimi nesramnimi sredstvi zvbiti v svojo organizacijo ali pridržati v njej. In končajmo naj s tem, da opozorimo te socialnodemokratske srake na ono basen o sraki, ki se je nakitila s pavovim perjem. Le verjamejo naj, da tudi njim ne bo ostalo niti eno peresce, da bodo kmalu stali pred vsem našim slovenskim železničarstvom oskubeni do svoje gole rdeče kože v vsej svoji sramoti!

zjž— O delavskih razmerah pri drž. železnici nam pišejo: Delavec ostane trpin pa naj bo prožni, ali skladiščni, to je evidentno. Sedaj, ko se bliža zima, se bode število delavcev na progi zmanjšalo. Dosti jih bo moralo ostati doma za pečjo. Vprašanje pa je: kdo iz med tistih gospodov bo vprašal, ali bo imel ubogi železniški delavec čez zimo kaj v usta diati in njegova družina. Ako potrebuje železniška uprava po leti delavce, gotovo ima tudi dela zanje po zimi. Ali to je varčevanje, podla štedljivost, da za njo ni primerne besede, ki bi jo dostojno ožigosala. Železniška uprava je dolžna, da preskrbi delavcu na progah tudi po zimi delo. Ona mora vedeti, da delavec po zimi ne živi od zraka, da se ne more zariti v zemljo, ali se zalizati kakor polž. Koliko bi se lahko prihranilo, ako bi se vsi penzionisti, ki imajo poleg mastne penzije še lepo plačo, ki le lenobo pasejo po pisarnah, postavili res v pokoj in ne da še vlečejo denar in drugim odjedajo kruh. Tukaj naj bi se varčevalo in iz tega denarja bi se lahko plačevali delavci. Delavci v skladiščih imajo malo bolje, ker dobé vsak dan plačan in tudi nedelje, ali tisto plačilo, naj si bo pri tem, ali onem, je tako minimalno, da pri dandanašnji draginji ne more izhajati, posebno še, ako ima družino. Omeniti je treba, da imajo na progah po zimi malo dela, a v skladiščih preveč, tako da morajo delati čezurno delo, a brez čezurne plače, torej zastoj. Radi tega se je na kongresu v Pragi tudi govorilo in je stvar že predložena c. kr. žel. ministrstvu, da se čezurno delo plača in da tudi po zimi delavcem delo in zaslužek. Ako se nam ne bode ugodilo, kar se je že zahtevalo, potem bomo primorani tudi mi zagrabit z orožje. To orožje ne bo puška, ali sablja, ne, ampak vzeli bomo v roko predpis, knjigo in delali po tistih knjigah, iz katerih smo se učili in napravili izpite. Za enake dolžnosti morajo biti enake pravice. Ako mi opravljamo svojo dolžnost, imamo tudi pravico zahtevati, da se nam plača tako, kakor zahteva naše delo, naš stan. Naše delo je težavno, za vsakim korakom je odgovornost. Za naše pravice moramo skupno delovati z geslom: „Vsi za enega, eden za vse!“

zjž— Socialno-demokratsko beračenje. Prokleto slaba pa mora res prestiti v ulici Boschetto, da na tak način skušajo mašiti luknje v svojih blaginjah. kakor se to dogaja prav sedaj. Kar dosedaj namreč niso mogli doseči s terorizmom, hočejo doseči z beračenjem. To se zlasti dogaja pri južni železnici. Kar zmislijo se in napišejo na par pol papirja priimke delavcev in

potem tekajo s temi polami okrog delavcev beračiti zdaj za Petra, zdaj za Pavla. Zadnjič so beračili, da bi mogli iti na Dunaj, najbrž častitat Tomšku in Weiglu na njihovem „oberkrumirstvu“. Potem so beračili za Ljubljano, menda da bi šli častitat vladi, da je razpustila tam narodno organizacijo. Naj bi vendar malo pregledali blagajno, ali jo jim niso morda miši pregrizle, da ne drži več. To je posebno sedaj potrebno, ker bo najbrž treba zopet iti častitat in to celo na Francosko onemu socialnodemokratskemu ministru Briandu, ki je proti stradalajočim železničarjem poslal vojaške bajonete in vtaknil vso silo železničarjev v ječo. Torej le hitro pogledjte blagajno in potem pa le zopet beračiti!

zjž— Delo v predorih je gotovo najtežavnejše delo, kar ga je sploh pri železnici. To občutijo zlasti vsi uslužbenci in delavci c. kr. državne železnice ne progi Trst—Jesenice, zlasti pa oni, ki opravljajo svojo službo in delo v Bohinjskem predoru. Prožni mojster in predorski čuvaji dobivajo za njih težavno in zdravju silno škodljivo peturno službo tako skromno doklado, da je ni vredno imenovati. Še slabša pa je stvar pri delavcih, katerim se njihovo peturno delo podaljšuje že na osemurno in imajo za to svoje delo v večnem dimu in slabem zraku, v vedni življenski nevarnosti zaradi križanja vlakov v predoru naravnost sramotno nizko doklado 40 vinarjev. Ljudje pri tem napornem delu trpe toliko na svojem zdravju, da iz vsakega že gleda prava jetika. Kaj naj pa še-le rečemo o prožnih vzravnjevalcih! Celih osem ur se mora revež valjati po progi, gledati nato, da gre delo od rok, odgovoren je za vse, a ne dobiva niti vinarja doklade! To pa zato ne, češ ker ni vedno v predoru, ker ni stalno nameščen za predor, dasiravno se najde komaj en dan v tednu ali pa niti ne, da ne bi moral delati v predoru. Tu se pač neha vse. Pripravljeni smo zastaviti vse svoje sile, da se enkrat za vselej odpravijo te neznosne razmere in da ubogi trpini dobe, kar jim gre po vsej pravici.

zjž— Sestanek zaupnikov. Odbor Z. J. Ž. vabi vse zaupnike na tržaškem državnem kolodvoru, da se zanesljivo udeležijo zaupnega sestanka, ki se vrši v torek, dne 25. t. m. točno ob 7. uri zvečer v društvenih prostorih, ul. Lavatoio št. 1.

zjž— Zahvala. Podpisani sem prejel v slučaju svoje bolezni od centrale Z. J. Ž. K 3'20, od podružnice Z. J. Ž. „Rihemberk“ pa K 6'— podpore, zakar se najpriručnejše zahvaljujem centrali in podružnici **ALOJZIJ ROJC**

zjž— Zahvala. V slučaju svoje bolezni sem prejel od centrale Z. J. Ž. podporo v znesku K 11'—, za kar se ji najpriručnejše zahvaljujem.

ALOJZIJ FURLAN
član podruž. Z. J. Ž., „Rihemberk“.

Domače vesti.

d— Preorganizacija NDO je vložila nanovo svoja izpremenjena glavna pravila v potrdilo ministrstvu za notranje zadeve in sicer dne 11. t. m. potom tržaškega namestništva. Dn 12. novembra morajo biti pravila potrjena ali pa zavr-

njena. Pričakujemo pa, da bo ministarstvo po spremembah, ki so se napravile v pravilih, potrdilo pravila, nakar se potem takoj začne s preorganizacijo društva.

d— Polovična voznina. Kakor smo svoj čas poročali, se je strokovno tajništvo NDO obrnilo v smislu nove tarifne določbe c. kr. državnih železnice na tržaško ravnateljstvo c. kr. državnih železnice, da bi priznalo NDO kot posredovalnico za delo. Te dni je NDO sprejela odlok ravnateljstva državnih železnice, s katerim se priznava NDO pravica za izdajanje izkaznic za doseg vozne ugodnosti za delavstvo, kateremu preskrbi NDO delo. Stem je torej dosegla NDO za svoje članstvo veliko ugodnost, da se more delavec na podlagi izkaznice, ki jo izda strokovno tajništvo, peljati za polovično vožno ceno do onega mesta, kjer mu je NDO poskrbela delo. Izkaznice veljajo samo za vožnjo nad 50 kilometrov. Ako vzamemo Trst kot izhodišče potovanja, more strokovno tajništvo izdati izkaznico n. pr. le za vožnjo od Prvačine, ali Buzeta dalje. Izkaznice pa izdaja strokovno tajništvo za vsak slučaj posebej tudi vsem zunanjim podružnicam, tako da more n. pr. član NDO v Gorici z izkaznico dobiti polovično vožnjo v Trst ali Pulo, ali sploh kamor si bo di po državni železnici do mesta, kjer mu NDO preskrbi delo. Z ozirom nato da bo po preorganizaciji dobivalo članstvo NDO iz podpornega zaklada podporo za slučaj potovanja, bo ta nova ugodnost toliko pripomogla članstvu, da bo skoraj popolnoma brezplačno lahko prišlo na novi kraj svojega zaslužka. Gotovo ugodnost, ki bo tvorila novo privlačnost narodnega delavstva za NDO.

d— Društveni shod v Šklednju priredi NDO prihodnjo soboto, dne 29. t. m., ob 8. uri zvečer v prostorih „Gospodarskega društva“. Na dnevnem redu je več važnih društvenih zadev, zato vabimo delavstvo, da se udeleži shoda v čim najobilnejšem številu.

d— Sestanek skupine „Sv. Marko sv. Andrej“ se vrši obenem s sejo skupinskega odbora jutri, v soboto, dne 22. t. m. ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih pri sv. Jakobu. Prosimo točne in in polnoštevilne udeležbe.

d— Sestanek zaupnikov NDO, ki se je vršil v sredo, dne 19. t. m., se na-

daljuje v sredo, dne 26. t. m. Prosimo vse one, ki so bili povabljeni k sestanku dne 19. t. m., da se udeležijo tudi tega sestanka, ki se vrši točno ob 7. uri in pol v društvenih prostorih NDO v ul. Lavatoio št. 1.

d— Sestanek članstva NDO v Solkanu se vrši v soboto, dne 29. t. m., zvečer v svrhu osnovanja samostojne podružnice. Vabimo članstvo, da se udeleži sestanka v polnem številu, ker se bo na sestanku razpravljalo o pravilih podružnice ni uvedbi podpornih zakladov.

d— Javen shod proti draginji priredi NDO v nedeljo, dne 30. oktobra, dopoldne v Gorici. Natančnejši čas in kraj shoda se naznani pravočasno v dnevnem časopisu. Po shodu se vrši zaupen sestanek zaupnikov goriške NDO, na katerega vabimo vse zaupnike in prijatelje NDO v Gorici.

d— Razmere cestarjev v tržaški prosti luki. Od leta 1904, ko so se službene razmere uslužbenstva c. kr. javnih skladišč in c. kr. davčne uprave v Trstu pravno uredile, pa do danes je položaj cestarjev, nameščenih v področju c. kr. javnih skladišč, ostal bistveno neizpremenjen. Dočim se je vsem drugim kategorijam in skupinam zajamčil prehod iz stanja provizornosti v stanje stabilnosti po preteku gotovega števila službenih let, ne obstoji glede cestarjev nobena določba, ki bi jim dajala pravico doseči položaj stabilnega nameščenja. Enake razmere vladajo glede cestarjev tudi glede starostnih doklad. Medtem ko se je v najzadnjem času za ostale uslužbence c. kr. javnih skladišč in c. kr. glavne davčne uprave preosnovala odredba, tičočna se starostnih doklad, in so se storili deležni teh poboljškov ostali uslužbenci, so se morali izključiti od dobivanja starostnih doklad vsi cestarji brez izjeme iz enostavnega razloga, ker sedaj v veljavi stoječi službeni red ne obsega tudi cestarjev. Čisto nič na boljšem niso cestarji v oziru pokojnine. Tudi tukaj je opaziti zapostavljanje tistih v primeri z drugimi uslužbenci. Ta razmotrivanja stoji v kričečem nasprotju z razmotrivanjem, da so ravno cestarji tisti, ki so najbolj izpostavljeni nevarnostim, ustvarjenim po tržaškem podnebnju in po zahtevah službe. Služba cestarjev sili vsakega posameznika, da vrši svojo službo pod milim nebom od ranega jutra do večernega mraka. Dočim morajo v let-

CENE ZMERNE.		TELEFON 16-83	
Na obroke			
Velika zaloga izdelanih oblek			
Velika izbira zimskih oblek za gospode in dečke, sukenj, površnikov kratkih ter dolgih kožuhov vseh kakovosti. - Specialiteta v voznji.			
Adolf Kosterls, ul. S. Giovanni 16, I. n.			
zraven „BUFFET AUTOMATICO“.			
POZOR! Skladišče ni v pritličju, ampak v prvem nadstropju.		POZOR! Skladišče ni v pritličju, ampak v prvem nadstropju.	

Zagrebska tovarna tvrdke Henrik Francka sinovi,

v vsakem oziru novodobno urejena,

izdeluje svoje proizvode izključno le iz najboljših sirovin.

V Vaš prid bode, bodete li pri nakupovanju dajali prednost temu izvrstnemu proizvodu pravemu :Franckovem: kavnem pridatku z mlinčkom, iz zagrebske tovarne.

el saga V. Y 1162, 12:9 II. V.

Tovarna znamka

Delniška glavica:
K 15.000.000.

Telefon 19-95.

OSREDNJA BANKA ČEŠKIH HRANILNIC

Podružnica v Trstu — Piazza del Ponterosso 3.

Vlog okoli:
K 115.000.000
Naslov za brz.: IPRIPA

4 1/4 0/0

vloge na knjižice.

MENJALNICA. — BANČNO TRGOVANJE VSEH VRST. — Centrala denarnih

zavodov avstro-ogrskih. — Izdaja sirotinsko-varne 4% bančne obligacije.

Premijene vloge

4 3/4 0/0

Konsumna zadruga N. D O.

Prodajalne: ulica Bosco 17.

II. ul. Miramare

:: Telefon: štev. 23-21. ::

III. v Šklednju.

Čisti dobiček tega Vašega prvega go
spodarskega podjetja je namenjen le
vam in Vaši sveti stvari!

nem času prinašati vse nadloge tronične vročine, jih v zimskem času trpinči slešno znana tržaška burja. V jesenskem času so pa izpostavljeni po cele tedne neprestanemu deževju. Ne glede na to se ne more reči, da je služba cestarjev ravno lahka. Cestari v prosti luki so za vsa opravila: za po-
metanje, za kopanje, za snaze je kanalov, za poplavljanje lukenj, za prenašanje in tolčenje kamenja, za vožnje itd. Zahteva in humanitarnosti je torej, naj se tudi cestarjem napravi enakopravni z ostalimi uslužbenci v področju c. kr. javnih skladšč.

d— „Mutast muzikant“. Prejeli smo novo delo našega Jake Štoka, burko v enem dejanju — „Mutast muzikant“. Več izpregovorimo o njej v prihodnji številki.

d— Slovensko gledališče. V nedeljo dne 23. oktobra: dvodejanka „Vampirji“ in takoj nato po 10 minutni pavzi enodejanka burka „V civilu“. Člane NDO opozarjamo na to, da si vstopnice za znižano vstopnino nabavijo v uradu NDO že v soboto zvečer ali v nedeljo dopoldne.

Iz Pule.

p— Akcija protiv skupoće. Kako javismo u zadnjem broju prošle sedmice obdržavala je N. R. O. tri predielna javna sastanka. Kao onaj na Kastanjenu, o kojem već izvestismo uspjeli su i oni u Šijani i na S. Polikarpo u svakom pogledu. U Šijani predsjedao je drug Vitasović, a na S. Polikarpo drug Markon. Na ovom zadnjem govorio je i Haramina (soc. dem.) Kritizirao je postupak naših zastupnika, iznio je, da ova akcija N. R. O. nevalja, već da treba da radništvo složno nastupi pod crvenom zastavom. Kaže, da moramo postati demokracijski. Odgovorili su mu drugovi Vranković i Stahan iznoseći postupak soc. demokrata u raznim prigodama. Potonji ga je pitao, zašto ne kritizira postupak talijanskih zastupnika, za koje su oni glasovali, i zašto ne pozovu oni Dra. Rizića kao svog zastupnika, da im položi račun. Pokudili su postupak predstavnika soc. demokrata, koji i u ovoj prigodi iznosi stranačke stvari, a ovo je barem pitanje, gdje bi se morali naći svi složni, ali soc.-dem. nije do interesa radničkih, njima su preči interesi stranački.

Haramina nije mogao na ove razloge da uzvrat, već se je povukao u se i umuknuo.

U nedjelju je pak u jutro bila protestna skupština, veoma dobro posjećena, koja se je obdržavala u vrtu „Narodnog doma“. Istoj je predsjedao drug Vitasović, dok je izvijestitelj bio drug Jedloviski iz Trsta, koji je u svom govoru iznio postupak vlade, uzroke skupoće, prikazao politiku gospodarsku, koja ide za izsisavanjem nižih slojeva. Pozvao je radništvo, da se i ono pridruži akciji, koja se je započela te koja mora potaknuti pozvane faktore, da poduzmu inijere protiv nepodnosivog stanja. Vranković je na to pročitao resoluciju jednaku onoj glasovanoj u Trstu, koja je poslije nekoliko rieči druga Babića o uzrocima sve to rastućeg broja radništva, koje je prisiljeno radi osiromašivanja, da ostavlja poljodjelsko zanimanje, koje ga ne može prehraniti, bila jednoglasno primljena.

p— Boravak zastupnika Mandića medju nami. U srijedu je došao u Pulu zastupnik prof. Mandić, da se informira o prilikama radništva zaposlenog kod c. i kr. ratne mornarice. Isti je obdržavao sa pozdrancima N. R. O. dogovor, na kojem su mu bile iznešene razne želje i pritužbe, koje će isti iznijeti pred delegacije. Bile su mu pružene potrebite informacije o raznim

nedostacima i neprilik ma, koje radništvo tereti, a koje se moraju svakako urediti.

p— Analfabetski tečaj za članve N. R. O. otvara se početkom novembra. Uozoravamo sve drugove, da upozore, one za koje znadu, da ne znadu čitati i pisati, na mogućnost, da nauče čitati i pisati. Analfabetski će tečaj držati učitelj drug Šabalić. Prijaviti se mogu u srijedu i u subotu od 7—8 na večer.

Odgovorni urednik: STEFAN KOS.
Lastica in izdajateljica: NARODNA DELAVSKA ORGANIZACIJA v Trstu.
Tiska: TISKARNA „EDINOST“ v Trstu.

Slavnemu občinstvu v Trstu in okolici! Usojam si vam priporočiti mojo trgovino

K CVENKEL
TRST - Corso št. 32. - TRST
z veliko zalogo kobukov, dežnikov, nogavic, ovratnikov, srajc rokavice itd. itd.

Vse blago naročujem iz prvih tovarov in zagotavljam za solidno in točno postrežbo. **K. Cvenkel.**

Samostojen slovenski
BRIVEC

se lahko naseli v Ajdovščini.
Pojasnila daje podružnica NDO v Ajdovščini.

! Slovenke !
KUPUJTE VSE
Kolinsko kavino primes!

Književne novosti:

GREGORČIČ: Poezije, zv. IV. . . . K 3-20
vezano . . . 2-20
GOVEKAR: „Dobra gospodinja“,
gospodarska knjiga za naše mlade
gospodinj, vezano . . . 2-80
„Štiri rasko slike“ povesti . . . -60
BENEŠ: „Brodskovski odvetnik“ . . . 1-50
Kip Gregorčiča . . . 4-

Vsakovrstne mašne knjige po raznih cenah.

NOVOST! NOVOST!
Nakiti za dvorane in vrste pri zabavah

v helo-modro-rudečih barvah, komad po 4 metre dolg stane po 40, 50, 60 in 80 vinarjev.
Vse te knjige, papir in potrebščine se dobivajo v

Josip Gorenjec
Trst, Via della Caserma 16.

Članom N. D. O. pozor
Po služite se vsi ur in zlatanine
ulica del Rivo 26
Alojz Povh

Velika zaloga žepnih in stenskih ur ter vsakovrstne zlatanine. Izvršuje vsako popravo, ter jamči za 2 leti.

Članom N. D. O. so znižane cene.
Slovensko podjetje!

Popolnoma pranoljena
Gostilna članov N. D. O.
(Hinko Kosič)
Trst, ulica Carradori in Ghega
(blizu južnega kolodvora)
se priporoča slavnemu občinstvu.
Pristni kraški teran, vipavsko, istersko in dalmatinsko vino. Češko budjeviško pivo. Izvrstna kuhinja.

Josip Stolf mizarski mojster
TRST, ulica Belvedere št. 8. izdeluje vsakovrstna mizarska dela

Podpisani priporoča sl. občinstvu svojo
:: žganjarno ::
ulica Petronio številka 1.
A. B.

Filip Ivanišević
zaloga dalmatinskega vina:
lastni pridelek v Jesenicah pri Omišu
v ulici Valdirivo 17 (Telefon 1405)
v kateri prodaja na malo in veliko. — Nadalje priporoča sl. občinstvu svoje goste „All' Adria“, ul. Nuova št. 11 in „Al fratelli dalmati“ ulici Zudecche št. 8 v katerih toči svoja vina I. vrst.

Zaloga likerjev v sodčelnih in butiljkah
Jakob Perhac
TRST — Via delle Acque — TRST
Veliki izbor vsakovrstnih najfinjših in starih vin v butiljkah. Postrežba točna. Cene zmerna. Se priporoča svojim rojakom za naročbe točilo na debelo ali na drobno za razne slavnosti, poroke, krste, družinska pogoščenja itd. Za poletni čas se priporoča malinovec in tamarindo.

Popisani naznanja sl. občinstvu, da je prevzel
pekarno in sladščičarno
ul. Molin Grande št. 9.
kjer ima na razpolago trikrat na dan svež kruh in razne sladščiće, potice itd.
Udani **Josip Taušar**

Usi Slovenci v slovensko trgovino!
V. DOBAUSCHEK
TRST - ulica Giosuè Carducci 11. - TRST

Omenjena tvrdka si dovoljuje naznaniti cenjenim odjemalcem kakor sl. občinstvu da ima popolno zalogo najnovejšega jesenskega in zimskega blaga.

Bogata izbira oblek za moške in dečke zimskih sukenj (Palto, Ulsker, Raglan) površnikov, zimskih jopičev, jopičev, telovnikov, hlač, kostumov, sukenj za dečke, nepremočljive pelerine i. dr.

Nadalje ima veliko izbiro perila, kakor srajce, spodnje hlače, jopice, nogavice, ovratnike, zapestnice, kravate, čepice, dežnike, i. t. d.

Velika izbira pralnih hlač lastnega izdelka za delavce, monture modre, rujave in rumene, za kovače, strojevodje in mehaniste.

Zgotovljajo se moške obleke po meri v lastni krojačnici. Postrežba točna in solidna in cene jako nizke. Priporočajo se za blagohotno naklonjenost.

udani
V. DOBAUSCHEK.

AUSTRO-AMERIKANA - TRST

Redna brzoplovba mej Trstom, Italijo, Grško, Severno in Južno Ameriko.

Prvi odhodi iz Trsta:

5. novembra parnik „Alice“ Novi-York via Patraso-Palermo.
10. novembra parnik „Atlanta“ v Buenos-Aires via Almeria-Las Palmas.
Veliki transatlantski parniki z dvojnimi vijakom, preskrbljeni z obširnimi in luksuznimi inštalacijami, za potnike I. in II. razreda. — Marconijev brzojav.
Za informacije se je oglašiti pri ravnateljstvu v Trstu, ulica Molla Piccolo št. 2. ali pa h kateremu si bo di agentu ali korespondentu družbe.

Cene nizke M. AITE brez konkurence

Velika zaloga z manifakturnim blagom
ulica Nuova št. 36, vogal ul. S. Lazzaro, s podružnico ul. S. Lazzaro 5.

V obeh prodajalnicah dobiva se razno blago boljše kakovosti in najmodernejšo iz prvih tovarov, posebno pa snovi za moške in ženske obleke, srajce, ovratnike, ovratnice, tudi vel kanska izbira platnega in bombažnega blaga, prtov in prtičev ter vsake vrste perila tudi iz bombaža, ali platna. Veliki izbor vsakovrstnih odej, kakor tudi koltri lastnega izdelka, Pletenike, svilenine, raznovrstni okraski za šivilje in kitničarke. VELIKANSKI IZBOR SNOVI ZA NARODNE ZASTAVE IN DRUŠTVENE ZNAKE.

Kupljeno blago, katero slučajno ni ugajalo, se zamenja ali pa se denar vrne brez nikakih zadržkov. Poskusiti in se prepričati!

-- JADRANSKA BANKA v TRSTU --

Via della Cassa di Risparmio št. 5 (lastno poslopje).

KUPUJE IN PRODAJA
VREDNOSTNE PAPIRJE
(RENTE, OBLIGACIJE, ZASTAVNA PISMA,
PRIJURITETE, DELNICE, SREČKE i. t. d.)

VALUTE IN DEVIZE
PREDUJMI NA VREDNOSTNE PAPIRJE IN BLAGO
LEŽEČE V JAVNIH SKLADIŠČIH.

Eskompt menic in inkaso, borzna naročila
SAFE-DEPOSITS
Promesse k vsem žrebanjem. — Zavarovanje srečk.

Menjalnica

4¹/₄ 0
VLOGE NA KNJIŽICE
— TEKOČI IN ŽIRO RAČUN —
VLOŽENI DENAR OBREŠTUJE

SE OD DNE VLOGE DO DNE VDIGA. : : :
STAVNI KREDITI - KREDITI PROTI
DOKUMENTOM VKRANJA. — — —

Uradne ure: 9 — 12, 2-30 — 5.30. — Brzojavl: „JADRANSKA“ — Trst. — Telefon: 1463 in 973.